

BİR İSTİKAMETSİZLİK ÖRNEĞİ: FETÖ

Hüseyin ARI | DİB Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

Sözlükte “doğruluk, dürüstlük, adalet, itidal, itaat, sadakat ve dürüstçe yaşama” anlamları verilen istikamet kelimesi, kaynaklarımızda genellikle “dinî ve ahlaki hükümlere uygun bir hayat sürme, her türlü aşırıktan sakınma, Allah’a itaat edip Hz. Muhammed’in sünnetine uyma” şeklinde özetlenir.

Kur’an-ı Kerim’de farklı formlarda sıkça geçen bir kelime olarak istikamet, genellikle sözlük anlamlarında kullanılmıştır. “Rabbimiz Allah’tır.” deyip istikamet sahibi olanları öven iki ayette (Fussilet, 41/30; Ahkâf, 46/13.) istikamet kelimesi, “samimi ve kararlı bir imarla hak ve hayır yolunda istikrarlı, dengeli bir hayat sürme” şeklinde açıklanmaktadır.

İstikamet mastarından türeyen müstakim kelimesi ise Kur’an-ı Kerim’de 32 ayette “sırat” (yol) kelimesinin sıfatı olarak geçer. Bir sıfat tamlaması olarak sırat-ı müstakim, “hak yol” ve “İslam dini” anlamlarına gelir. Bu ayetlerin bir çoğunda Allah Teala, inanan ve rızasına uygun yaşayan kullarını bu dosdoğru yola iletceğini müjdelir.

İstikametle ilgili Kur’an-ı Kerim’deki en dikkat çekici ayet, Hud suresinin 112. ayetidir. Yüce Allah bu ayette Rasul-i Ekrem’e hitaben “Sana emredildiği gibi istikamet üzere ol. Seninle beraber tövbe etmiş kimseler de öyle olsunlar.”

buyurarak Efendimizin şahsında bütün Müslümanlara istikamet sahibi olmalarını emretmektedir.

Ömer Nasuhi Bilmen bu ayeti söz konusu emrin, “Meşru ve normal şeylerden ayrılarak ifrat ve tefrite düşmeyin, helal olan bir şeyi haram veya haram olan bir şeyi helal görmek suretiyle ilahî hükümlere, Kur’an’ın açık hükümlerine muhalefette bulunmayın.” şeklinde tefsir eder.

Kur’an-ı Kerim’deki eksen kavramlardan biri olan “istikamet”, hadis-i şeriflerde de ayrı bir yer tutar. Allah Rasulü belki de yukarıdaki ayeti ölçü alarak sahabeden birinin nasihat talebine karşılık “Allah’a iman ettim dedikten sonra dosdoğru (istikamet sahibi) ol!” buyurmuştur. (Müsned, III, 413; IV, 385; Müslim, İmân, 62.) Bir başka hadiste de Hz. Peygamber (s.a.s.), istikametini önemini ashabına, toprağın üzerine çizdiği çizgilerle anlatır: O, önce toprağa düz bir çizgi çizer ve “Bu, Allah’ın yoludur.” buyurur. Ardından bunun sağından solundan bazı çizgiler çizer ve “Bunlar da birtakım yollardır. Her yolun başında, ona çağırın bir şeytan vardır.” buyurduktan sonra En’am suresinin 153. ayetini okur: “Şüphesiz ki bu, benim dosdoğru yolumdur. O hâlde ona uyun. Başka yollara tâbi olmayın. Sonra sizi onun (Allah’ın) yolundan ayırır.” (Dârimî, Mukaddime, 23.) Aslında bu hadis-i şerif, şeytanın insana

karşı ezeli ve ebedî düşmanlığını resmeden ayetlerin de bir tefsiri mahiyetindedir. Araf suresinin ilgili ayetlerinde şeytan, kendini daha hayırlı görerek Âdem’e (a.s.) secde etmemesi ve bundan dolayı bulunduğu konumdan kovulması üzerine insana olan düşmanlığını şu ifadelerle dile getirir: “Beni azdırmama karşılık yemin ederim ki ben de onları saptırmak için senin doğru yoluna (sırat-ı müstakim) oturacağım. Sonra, elbette onlara, önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından geleceğim ve onların çoğunu şükredenlerden bulmayacaksınız.” (Araf, 7/16-17.)

Yukarıdaki ayet ve hadislere baktığımızda her hâl ve şartta istikamet üzere olmak bir Müslüman için en büyük hedef, şeytanın her türlü desiselerine aldanarak istikametten sapsak ise en büyük tehlikedir.

İstikameti kaybetme şahıs düzeyinde olabileceği gibi grup veya topluluk planında da olabilir. Grup veya toplulukların istikametten sapsmaları, dinî bilgisini kötüye kullanan kişiliklerin, kendisine körü körüne inananları saptırmalarıyla olmaktadır. İslam tarihinde her ikisinin de örnekleri vardır. Fakat tarihteki bu sapma örnekleri, İslam’ın ana yolunun aydınlığı ve İslam ümmetinin ortak aklı sayesinde yok olup gitmişlerdir. Bununla birlikte tarihin akışı içerisinde İslam’ın ana yolundan ayrılan, istikametten sapan ve farklı

amaçlara hizmet eden yeni dinî akımlar da çıkabilmektedir. Bu bağlamda son yıllarda ülkemizin gördüğü en büyük istikametsizlik örneği FETÖ'dür. İlk bakışta Allah'ın dinine hizmet ettiği düşünülen bu hareketin zaman içerisinde farklı amaçlar için çalıştığı ve sinsi emellerinin olduğu acı tecrübelerle müşahade edilmiştir. Bu acı tecrübelerden sonra FETÖ hakkında yapılan derinlemesine araştırmalar, FETÖ'nün nasıl bir sapkınlık içinde olduğunu net bir şekilde ortaya koymuştur. Bu araştırmalarda söz konusu yapının istikametsizliklerinin temelde üç alanda olduğu tespit edilmiştir. Bunlar; inanç, amel ve ahlak alanlarıdır.

Inanç alanındaki istikametsizlikleri

Inanç alanı, bir dinin esasını teşkil eder. Bu alana dair yanlış inanışlar, kişinin imanını tehlikeye atar. Bu nedenle inanç alanı dinimizde çok sağlam temeller üzerine bina edilmiştir. Ne yazık ki FETÖ, en büyük tahribatı inanç alanında yapmıştır. Bu tahribatın başında FETÖ lideri Gülen'in, kendisini Yüce Allah ve Hz. Peygamber (s.a.s.) ile doğrudan görüşen ve Yüce Allah ve Hz. Peygamber'den (s.a.s.) aldığı talimatları müntesiplerine ulaştıran bir konumda göstermesidir. Dinimize göre böyle bir iddianın, tam bir sapkınlık olduğu izahtan varestedir.

Bu hezeyanlarına rağmen Gülen, kendisine inanan müntesiplerinin gözünde masum ve hatalardan münezzehe yüce bir şahsiyettir. Bu düşünce, itikadi alandaki en büyük istikamet sapmalarından biridir. Zira bu düşünceye sahip birisine göre artık Gülen'in her söylediği vahiy, her yaptığı da sünnet hükmünde olur ve dahası onun

yaptığı/söylediği şeyler Kur'an ve sünnete muarız olsa da ona itiraz edilmez ve sonuç itibarıyla sırat-ı müstakim çizgisinden sapılmış olur. Hâlbuki dinimizde peygamberlerden başkasının yanılmazlık/masumiyet özelliği yoktur. Peygamberlerin masumiyeti de vahyi taşıma görevlerinden ötürüdür.

FETÖ liderinin bu alandaki saptırmalarına verebileceğimiz bir diğer örnek de onun gaybı bildiği iddiasıdır. Gülen, Allah ile bağı güçlü tutan kimselerin, gayb âlemine dair bilgi sahibi olabileceğini, meleklerle ve cinlerle görüşebile-

Dinimizde amacın meşru olması ne kadar zaruri ise araçların da meşru olması o kadar zaruridir. İslam dini, bir müminin hayatının her aşamasında; niyetinde, davranışında, hedefinde istikamet ve meşruyet çerçevesi içinde olmasını bekler.

ceğini ileri sürmektedir. Bu asılsız iddialar, Yüce Kitabımız Kur'an'ın bize öğrettiği ilkelere aykırıdır. Ayetlerde Yüce Rabbimiz, gaybı bilen yalnızca kendisi olduğunu, (Haşr, 59/22; Sebe, 34/48.) gaybın anahtarlarının kendi yanında bulunduğunu (En'am, 6/59.) bildirmektedir. Yine Kur'an-ı Kerim'de Hz. Muhammed'in (s.a.s.) de "De ki: Ben size, Allah'ın hazineleri benim yanımdadır, demiyorum. Ben gaybı da bilmem. Size, ben bir meleşim de demiyorum. Ben, sadece

bana vahyolunana uyarım." (En'am, 6/50.) demesi emredilmektedir. Bu ayetlerden anlaşılacağı üzere Peygamberlerin gaybı bilmesi bile Allah'ın bildirmesiyle sınırlıdır. (Âli İmran, 3/179; Cin, 72/26-28.) Gayb konusunda genel ilke böyle olmasına rağmen Gülen'in mutlak gayba ulaşabileceği iddiası, söylediği her şeyin zorunlu dinî bilgi olarak kabul edilmesine yönelik bir çabadır. Netice itibarıyla Hz. Peygamber, kendisinin yarın ne olacağını bildiğini söyleyen bir kişiyi, bizzat ikaz etmişken (Buhari, Megâzi, 12.) Allah'ın bildirmedeği gaybî hususları, muttali olunabilecek bir alan gibi sunmak İslam'ın itikat esaslarına açıkça aykırıdır.

Bu başlık altında değineceğimiz diğer bir husus da FETÖ'nün "dinler arası diyalog" faaliyetleri ve Hristiyanlığı sevimli gösteren yayınlarıyla Hristiyanlık ile İslam'ı birleştirerek karma bir teoloji oluşturma çabalarıdır. Gülen örgütü, dergilerinde Hristiyanlığa ait figürlere çokça yer vererek ve kelime-i tevhidin "Muhammedun Rasulüllah" kısmının cenneti kazanma için zorunlu olmadığını savunarak bağlıklarını Hristiyan kültürüne yaklaştırmış ve böylece İslam'ın son hak din olduğu gerçeğini bulandırmaya çalışmıştır.

Amel alanındaki istikametsizlikleri

FETÖ'nün amel alanındaki istikametsizlikleri, en az inanç alanındaki sapkınlıkları kadar tehlikelidir. Örgüt lideri, yıkıcı gizli hedeflerini gerçekleştirmek için batıl fetvalar ve sahte rüyalarla, İslam'ın tesettür emrini askıya alabilmiş, namaz ibadetini mazeretsiz bir şekilde kazaya bırakabilmiş, hac ve umre ibadetinin ertelenmesi gerektiğini söyleyebilmiş, zekât, kurban

gibi malî değeri olan ibadetleri de örgütün çıkarları için kullanabilmiştir. Onun bu konudaki sapkın görüşlerinin en vahimi de güya halkın saadeti için şahsi ibadetlerin feda edilmesi düşüncesidir. Ona göre âlemi mesut etmek için veli olmayı bir kenara bırakmak gerekmektedir. Hâlbuki kişi en başta kendinden mesuldür ve kendini düzeltmekle yükümlüdür ve kendisini düzeltmeyen bir insanın başkasını düzeltmesi mümkün değildir. Aslında o, “halkın saadeti” ve “âlemi mesut etmek” türünden ifadeler kullanırken kendisine mutlak olarak itaat edilmesi gerektiğini, örgütün çıkarları söz konusu olduğunda namaz, oruç, hac gibi farzların ihmal edilebileceğini ve haramların irtikap edilebileceğini kastetmektedir. Oysa bu konudaki ölçü, Hz. Peygamber’in (s.a.s.) yaşıntısında mevcuttur. O, hayatının hiçbir anında hangi gaye ve hedef için olursa olsun İslam’ın emir ve yasaklarından taviz vermemiştir. Efendimize tabi olan sahabe de İslam’ı yaşama ve yaşatma konusunda tavizsiz bir hayat sürmüşlerdir.

Ahlak alanındaki istikametsizlikleri

İslam’daki bütün ahlaki vecibelerin temelinde, “Allah’ın emrine saygı” (et-ta’zîm li-emrillâh) ve “Allah’ın yarattıklarına şefkat” (eş-şefakâtü alâ-halkillâh) düşüncesi vardır. Adalet, dürüstlük, merhamet, iffet, şecaat, hürmet gibi bütün ahlaki değerler, bu iki başlıktan birinin altına girer. Bu iki temel düşünce, FETÖ’de “lidere saygı ve mutlak bağlılık” ve “yapının içinde veya ona müzahir olanlara şefkat” şekline dönüştürülmüştür. Bu yapıda Allah’ın emir ve yasakları, örgüt liderinin talimatları arasında yer aldığında yürürlük kazanır. Bu açıdan bakıldığında Allah’a karşı

olması gereken sadakat ve teslimiyet bu anlayışta örgüt liderine yönelmiştir. Bu yapının lideri, müntesiplerinden beklediği sadakatle bağlılığı şöyle ifade etmektedir: “Sadakat maddi-manevi füyuzat hislerinden fedakârlıkta bulunmak demektir. Bu da “neden, niçin?” demeden gösterilen hedefe yürümeyi gerektirir. “Neden?” diye sormak sadakat ruhunu zedeler. Bu çerçevede sadık iseniz: 1. Arzunuz ve görüşünüz sorulursa, anlatırsınız. Yoksa teslim olursunuz. 2. Hedefe yürürken, cenneti gösterip de “İşte cennet, girin” deseler, “Hayır, görüşmem lazım” demelisiniz. 3. “Şu noktaya gelersen cehennemden kurtulacaksınız” dediklerinde de “cehennemden kurtulmak büyük bir şeydir ama yine görüşmem lâzım” karşılığını vermelisiniz.” (Gülen, Fasıldan Fasıla 1, Nil Yayınları, İzmir 1995, s. 180.) Bu türden ifadelerle Anadolu’nun genç dimağlarını kendisine bağlayan örgüt lideri, bu sadakatle kendisine bağlı olmayanları “şefkat tokadı” ile korkutmuş ve bu yapının tekerine çomak sokanları da türlü desiselerle etkisiz hâle getirmeye çalışmıştır.

Örgütün sıklıkla başvurduğu temel taktiklerden biri de tedbir adı altında takiyye yapmaktır. FETÖ, ancak kişinin canına yönelik bir tehlike karşısında kullanılması caiz olan bu yöntemi, yapı adına vehmettikleri her türlü tehlike anında veya İslam’ın emir ve yasaklarını askıya almak için kullanmaktan çekinmemiştir. Bu yöntemin, yapının maslahatı adına dinin emir ve yasaklarının çiğnenmesi noktasında bir meşruiyet aracı olarak kullanıldığını göstermesi açısından da önemlidir.

FETÖ’nün ahlaki alandaki en büyük istikametsizliklerinden biri de sözümona ulvi hedeflere ulaşmak

için meşru veya gayrimeşru her türlü yolu ve yöntemi kullanmaktan geri durmamalarıdır. Hâlbuki İslam’ın güçlenmesini sağlamak gibi çok ulvi hedefler için bile olsa gayrimeşru yollara tevessül edilemez. Hz. Peygamber’in (s.a.s.) ve sahabenin uygulamalarında böyle bir yonteme asla başvurulmamıştır. Bir farzın edası için haramlar irtikap edilemez. Bir sünnetin uygulanması için mekruhlar işlenemez.

Dinimizde amacın meşru olması ne kadar zaruri ise araçların da meşru olması o kadar zaruridir. İslam dini, bir müminin hayatının her aşamasında; niyetinde, davranışında, hedefinde istikamet ve meşruiyet çerçevesi içinde olmasını bekler. Buna göre müminin yapacağı her işte hareket noktası, yolu ve varacağı hedeflerin tamamının meşru ve müstakim olması gerekir.

Sonuç olarak Allah bizden sırat-ı müstakimden sapmadan dosdoğru bir hayat yaşamamızı emrediyor. Böyle bir hayatı yaşayabilmemiz için en önemli görevimiz İslam’ı sahih kaynaklardan öğrenmektir. İslam’ı sahih kaynaklardan ve gerçek âlimlerden değil de güvenilir olmayan kaynaklardan ve ilmini kötüye kullanan kişilerden öğrendiğimiz takdirde istikametten sapma kaçınılmaz olacaktır.

Sait Paşa’nın şu kıtası konumuza ışık tutması bakımından çok manidardır:

Halkı tahrib eyleyip de kendin âbâd eyleme
Bu cihanda ev yapıp ukbayı berbad eyleme
Nef’in için zâlim-i bî rahme imdad eyleme
Âlemi tenfir eden ahvali mutâd eyleme
Müstakim ol Hz. Allah utandırmaz seni ■